

Tillsynsspåret

Malmö Miljöförvaltning
Miljöinspektör David Lalloo
14 feb 2007

Malmö stad

Ärendet startar..

Ett ärende kan starta på flera sätt.

- Ett företag har på frivillig väg utfört en markundersökning
- Upplysningsplikten
- Miljöförvaltningen startar ett ärende p.g.a. tillsyn/inventering

Miljöförvaltningen (MF) handlägger..

Typiskt ärende (8 steg)

1. Miljöteknisk markundersökning
  2. MF granskar, bedömer, kontrollerar
  3. MF kommunicerar med uppdragsgivare/konsult
  4. MF skriver beslut.. (ev förslag till beslut)
    - föreläggande (med eller utan vite)
      - kompletterande undersökning
      - efterbehandlingsåtgärder nödvändiga
      - lämnas utan åtgärd..
- (Skrivelse kan ersätta beslut i vissa fall)

5. Anmälan om efterbehandling
6. MF granskar och bedömer
  - skriver beslut
7. Slutrapport
  - MF kontrollerar att efterbehandlingen har skett såsom angivits i anmälan.
8. MF skriver beslut om att ärendet för närvarande inte föranleder några fler åtgärder

(Ansvarsutredningar görs alltid mer eller mindre)

Delegation..

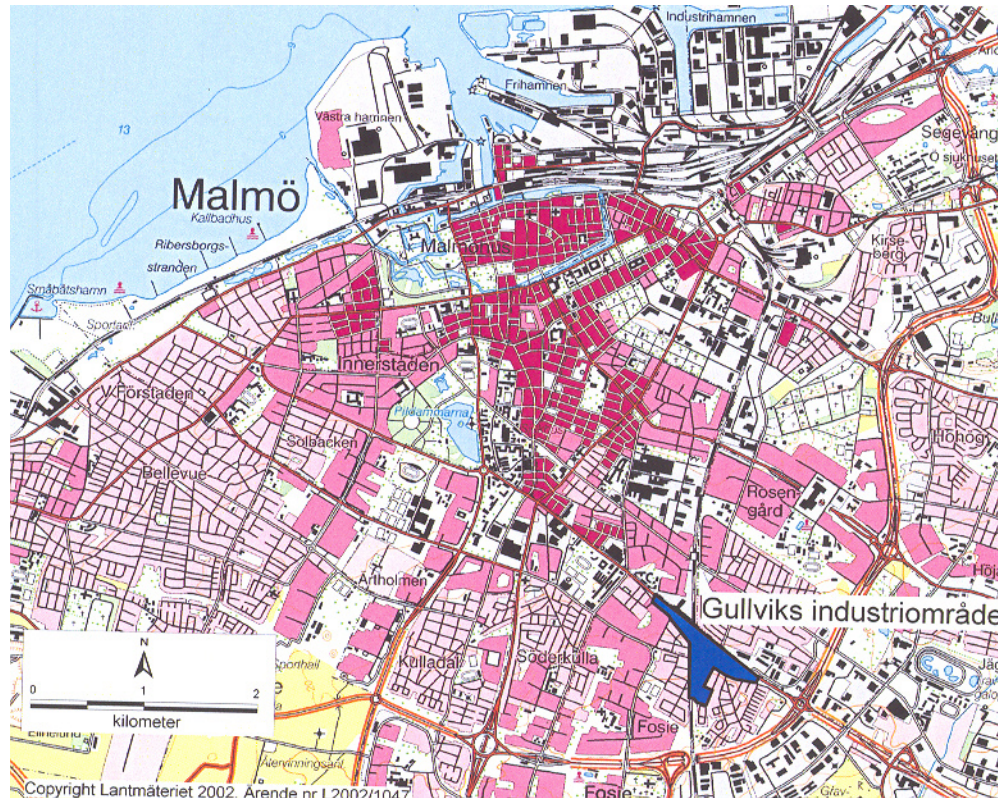
En miljöinspektör (handläggare) kan utfärda föreläggande eller förbud utan vite

En miljöinspektör kan utfärda föreläggande eller förbud med vite inom vissa beloppsgränser:

Ex. engångsvite mindre el lika med 10.000

Beslut som innebär att ärendet lämnas utan åtgärd skrivs under av enhetschefen/avdelningschefen

Gullvik – mer än ett bostadsområde

- Gullviks Fabriks AB startar verksamhet 1920
- Färg- och bekämpningsmedelstillverkning
- Fram till 1950 tillverkades och hanterades DDT, fenoxisyror, kopparsulfat, oljor, stenkolsstjära och färger baserade på blypigment
- Bayer förvärvar Gullviks och bedriver verksamhet efter "1969"
- Verksamheten pågick till 1974
- 1974 byggdes villor

Gullviksområdet i Malmö

- Miljöförvaltningen presenterade 2002 resultatet av en markinventering
- Miljönämnden bedömer att det tyska kemiföretaget Bayer enligt miljöbalken är ansvarig för föroreningarna.
- Miljönämnden har i beslut dec 2002 vid vite om 200 000 kronor förelagt Bayer att genomföra miljötekniska markundersökningar
- Bayer överklagade i januari 2003 Miljönämndens beslut till Länsstyrelsen

Forts..

- Yttranden
- Bayer tar initiativ till begränsade markundersökningar på området.

Kraftigt förhöjda halter Bly, zink, koppar och kvicksilver påträffas ytligt i jorden även summa DDT.

Malmö stad

Bayers argument mot....

- Bayers verksamhet, den **faktiska driften**, upphörde redan 1950 på det östra området, dvs där bekämpningsmedel hanterades.
- Undersökningar på södra området visar inte på någon **spridning** till östra området.
"Miljöförvaltningen kan inte påvisa några omständigheter som talar för en påverkan på det östra området"
- **Inventering** visar att paketering av bekämpningsmedel endast utförts på södra området.
- Ansvaret bör ligga på **Malmö stad** som inte genomförde undersökningar innan exploatering och också för att undersökningar nu väsentligen försvåras och fördyras.

Miljöförvaltningens argument för .....

- Hänvisar till Miljööverdomstolens dom M5338-04
- Verksamhetsområdet skall betraktas som ett större område, inte som två olika.
- Skäligheten
- Villabebyggelse
- MF inventering visar att det funnits lager med giftfat på det östra området.
- Undersökningen på det södra området visar att det ytligt i jorden finns bl a bly, kvicksilver och summa DDT
- Ett inspektionsprotokoll från Hälsovårdsförvaltningen 1976-77 som visar att lagring skett av olja och bekämpningsmedel

Bayer måste bekosta markundersökning i Gullvik

GULLVIK. Marken kring Gullviksområdet har varit ett tvisteämne i årtal. Vilka gifter finns i marken?

Vem ska bekosta markundersökningarna? Det är frågor som ännu inte har fått några svar.

Nu slår ett beslut i länsstyrelsen fast att det är företaget Bayer som ska bekosta markundersökningarna.

verviksgatan. I processerna användes ämnen som kvicksilver, DDT och bly, och villaägarna har oroats över att ämnena ska finnas kvar i marken.

För tre år sedan begärde miljöförvaltningen att marken under ett tiotal villatomter skulle undersökas. Och kostnaderna skulle företaget Bayer, som ägde Gullviks Fabriks AB mellan 1976 och 2002, stå för.

Miljönämnden gick på samma linje och hänvisade till miljöbalken om att förorenarna ska betala för undersökningarna.

–Det visar att vi har fått rätt och det är vi givetvis glada över. Nu får vi se om de kommer att överklaga, säger miljöinspektör Tomas Nilsson.

För företaget Bayer kom länsstyrelsens beslut som en överraskning. De anser sig inte vara ansvariga för bekämpningsmedelsutsläppen, eftersom den verksamheten pågick fram till 1950 medan miljöskyddslagstiftningen trädde i kraft 1969.

–Det här gäller en fråga om retroaktiv tillämpning och då har man gått väldigt långt. Företaget

om att få besked om vilka gifter som finns i marken de bör välkomnar beslutet.

–Enligt miljöbalken ska de som förorenar i första hand tala och därmed välkomnar det här beslutet. Men det är synd att det har tagit så lång tid, säger Peter Pirbos, representant för villaägarföreningen.

Han tycker även att kommunens ansvar borde utredas.

–Länsstyrelsen har inte pratat frågan om huruvida Malmö kommun har ett ansvar, säger Bayer mycket riktigt har på

- Länsstyrelsen beslutade den 1 juli 2005 att miljötekniska markundersökningar skall utföras av Bayer. Bayer överklagar delar av domen till Miljödomstolen.

Gullviks-^{28/2} ärendet ^{SKÅNSK} går mot avgörande

MALMÖ. Det överklagade ärendet om markundersökningar i Gullviksområdet närmar sig nu prövning i Miljödombstolen. Bayer AB överklagade redan i somras miljönämndens vitesföreläggande och därefter har parterna fått yttra sig.

- I april 2006 slog Miljödomstolen fast att Bayer är *ansvariga* för provtagning även i det "östra" området dvs det område där bekämpningsmedel hanterats fram tom 1950.

- MD: "krav på utredningar inför efterbehandling kan ställas på ett bolag som har fortsatt drift av miljöfarlig verksamhet efter den 30 juni 1969 **trots** att en del av verksamheten som har orsakat föroreningen har upphört före detta datum"
- "förelagd undersökning är inte förenat med några beaktansvärda kostnader, det är därför skäligt att utföra undersökningen" ...

Sakägare – problem eller tillgång?

- Gullviks villaägarförening förbjuder konsultföretaget att få tillträde till fastigheterna med motiveringen att
"Bayer inte uppfyller de krav som villaföreningen ställt och att undersökningarna därför inte tillgodoser fastighetsägarnas intresse".

"Miljöförvaltningens föreläggande är bristfälligt"...detaljer om djup saknas, vissa viktiga ämnen finns inte med..

Provtagningen uteblir..

- Gullviks villaägarförening skickar in kemikalielistor till MF
- Bayer trötta på att villaföreningen lägger till nya ämnen.

Miljöförvaltningen hamnar i en svår sits..

- **Bayer:** visar med sin fas 1 utredning, historiska fakta, att en del av ämnena inte hanterats på området. Även fd anställda har intervjuats. Ämnena finns inte med i Kemikalieinspektionens bekämpningsmedelsregister
- **Villaägarföreningen:** PCB har använts generellt i färgtillverkning, även ftalater. Nedbrytningsprodukter till vissa bekämpningsmedel skall analyseras...

Frågeställningar...

- Hur långt sträcker sig bevisbördan för Bayer?
- Vilka uppgifter skall räknas som tillförlitliga?
- Muntliga källor?
- Kemikalieinspektionens bekämpningsmedelsregister?
- Är det ok av villaägarföreningen att åberopa att tex ftalater använts som mjukgörare i allmänhet?
- Hur många nedbrytningsprodukter till bekämpningsmedel är skäligt att analysera för?
- Djup? Antal pkt?

- Miljöförvaltningen använder miljöbalken för att få tillträde till fastigheterna..
- Gullviks villaägarförening överklagar beslutet, men får avslag.
- MF begär handräckning hos polis
- "otrevliga på gränsen till hotfulla" telefonsamtal

Tio gånger så hög halt av cancerogena PAH som i övriga Malmö uppmättes vid lekplatsen intill Silverviksgatan. Miljöförvaltningen vill att den ska saneras, men väntar på att trädgårdarna ska bli undersökta. Gustav Blom gjorde ett kort besök. Han bor några kvarter bort.

Giftprover tas med polishjälp

Men många villaägare protesterar trots att lekplatsen har höga halter farliga ämnen

GULLVIK. På måndag blir det provtagningar med polishjälp i villatädgårdarna vid Silverviksgatan. Malmös miljöförvaltning har bestämt sig för att markundersökningar ska bli av trots att flera av

Henry och Julie Persson förstår inte motståndet.
– Ingen fastighet har blivit så mycket under-

inte använts. Miljöförvaltningen tvivlar på uppgifterna när det gäller mjukgörande ftalater eftersom sådant brukar användas för färgtillverkningen.

– Vi har skrivit och begärt en ytterligare motivering från företaget. Få vi inte det måste vi utreda det ämnet också, säger David Lalloo.

trädgårdarna saneras bekostnad.

David Lalloo säger att och trädgårdar kunde vara räddade för länge sedan om läggare godkänt planer.

Advokat Lars Berke företärder Gullviks V-förening säger att de fastigheterna kostar

Polisen slapp ingripa i villaområdet

Provtagningarna i marken kring Silverviksgatan kunde igår inledas utan motstånd.

GULLVIK. Villaägareföreningen vek sig inför hotet om polisningripande.

Konsultföretaget Sweco fick inleda sina provtagningar kring Silverviksgatan.

Barije Davtov var lättad när en skruv i jätteformat borrade sig ner genom asfalten på familjens garageinfart.

Hon var inställd på att Gullviks villaägareförening skulle stoppa undersökningarna, men fick ett nytt besked per telefon under norgonen.

Nu hoppas hon att eventuella gifter äntligen ska bli bortrenade.

–Vi har tänkt mycket på det här under de senaste åren. Det är inte roligt med alla frågor. Vi vill ha det rent, inte minst med tanke på våra barnbarn, sa Barije Davtov.

Hennes familj flyttade till Silverviksgatan för femton år sedan. De visste ingenting om att den tidigare fabriken på platsen kan ha lämnat gifter efter sig. När de fick veta det tog de bort

På måndag morgon ger ordföranden klartecken till provtagning...

Malmö stad

Inblandade..

- Miljönämnden
- Länsstyrelsen
- Miljödombstol
- SGI
- Taxeringsnämnden
- Villaägarnas riksförbund
- Gullviks egnahemsförening
- Gullviks villaägarförening
- Polis
- Kemikalieinspektionen
- Lunds Universitet
- media

M fl..

Tack för uppmärksamheten!

Malmö stad